

Misericordia...  
de la... bibat de...  
de ditos...

# ITIA

Este Catoye de la... de mil... y...  
ze fou... una...  
... : ...

...  
...  
...

# 1713

*Tractats de Utrecht pels que a nivell europeu es dona per acabada la Guerra de Successió reconeixent a Felip V com a rei de Castella i de les Indies.*

LES TRAITÉS D'UTRECHT



*La danse de « l'Europe réunie par la Paix ». Cette gravure anonyme évoque le Français, l'Espagnol, l'Anglais, l'Allemand, le Hollandais, la Saxe et l'Italien se tenant par la main. (Musée Carnavalet. Photo J.-L. Charoet.)*

*La Junta de Braços acorda la resistència i la creació de l'Exèrcit de Catalunya.*

*25 de juliol de 1713 inici del 3er setge de Barcelona*



# IIII

Mas

1714

o p[er] benefici-  
sias de Caldes  
de Montbui

gaudicij de la  
capia de lo-  
dines

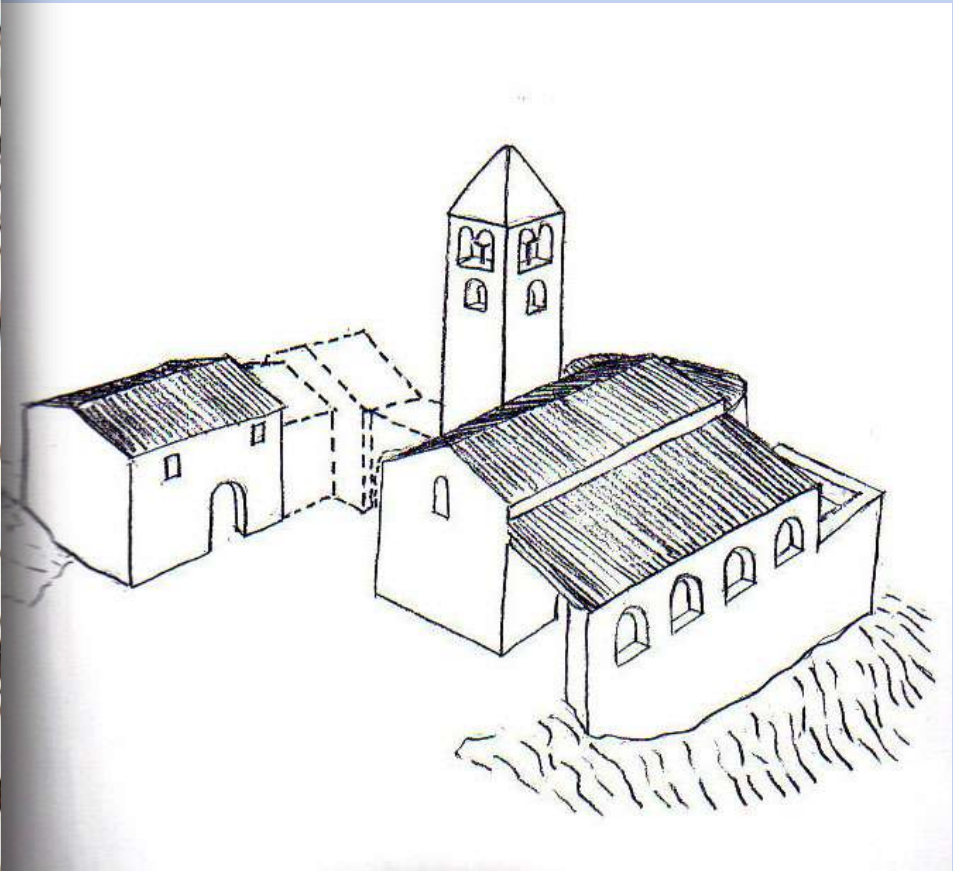
Vide infra

hoc signo

~~En el Catoyze de Janoa de onil setecientos y Catoyze  
 ze fou p[er]misenjada una c[ir]cunscripcio per lo q[ue]  
 Joseph Valls de Vidella trobavase en casa de sa  
 nosa de la Montanija filla legitima y natu-  
 ral de Gabriel Mas brater de la pag[ua] de  
 Janus Merona de sanone nat[ur]al bisbat de Berga y  
 de Madama Mutter sua la qual parien  
 dita casa de Janosa fugint del destacament  
 q[ue] comendava lo s[er]vicio de Montsonad  
 y exena ~~calde~~ y se casa Caldes y sanone  
 nat. y lo dia setze de set me[se] y any fou  
 aportada con la pag[ua] de la casa de Montsonad~~

14 de gener de 1714

Hoc signo  
aponta  
de san  
remon  
Nota que lo die  
caro de Jaoua  
de 1714 fou caemas y li fo  
y sequeriat pea lo dej-  
tacamens del s. com  
pte de Montemar  
com consta en lo  
barime Esborras  
y tambe se sajan en  
la Iglesia de San  
menar y no toca en  
lo sacramento del  
sacrami q. aixi ho  
permete Deu n. s.  
paga  
y li  
y se  
verita  
seny  
pa  
pea



14 de gener de 1714

Enterrado de los viros y sinch de Agosto de mil setecientos y catorce fou  
dos homas donada sepultura Ecclesiastica en lo rementizi de la  
nomenabi pagl Iglesia de la paga de Sanit Vienna de Sanmenat  
N.W. 47121 bibat de Baga als cadaues de dos homas que se  
trubaron moy de Exopetada sba la montañija del  
Quij de la cruz que ningu als conaque y aixi y per això  
no se sap lo nom dely dits dos difunts y se vddixera  
mura (per los dos) resada los Dey aonac Qui

25 d'agost de 1714

me  
at  
Domench  
20  
Quex  
1714

Yo yo sis de setembre de mil setecientos y catorce  
foeren Esporran per paraules de present segons la forma  
del S. C. D. y ve de la Iglesia en la paga de Sant Menna  
de Sammenat bisbat de Baga. Pize Domench siendo  
pago de la paga de Sant Menna de Sammenat bisbat  
de Baga fil legitim y natural de Francesch Domench  
pago de dita paga y de Maria muller sua <sup>viuda</sup> viuda de  
vna parat e, y ab Eulaxia Quex donzella filla legi-  
tima y natural de Jaume Quex pago de la paga de  
Sant Esteua de Castellor de dit bisbat de Baga y de  
Gerzonima muller <sup>sua</sup> difunta de parat alba ab  
Suenia del Or Ramon Rogez Rega de Vallesque  
y rector de Mollet de dit bisbat. En data de vint  
de dit mes y any. asistit a dit Maximoni Luis  
Molins pre y vicari de dita paga de Sammenat  
y sunt ab el foeren presentes per testimonij Joan  
Espina braker ~~de dita paga~~ y Francesch Pla-  
nas braker de dita paga tot el bisbat de Baga

6 de setembre de 1714

1714  
El nono del mes de setembre de mil seteceny ca-  
torse mil novecientos e cinquenta y abeu dedis  
moy any fouit enforasat y donada eglestia hia  
de la yag. de san menas bisbat de Bay. en lo vey  
de la casa de camys foraltoy als caduery de donyh llamé q di-  
que q era casat en Bay. y q era fill de dita ciutat  
de la yag. des. Sen. De <sup>don</sup> camys fadri  
fill de casa camys de la yag. de llinia de Vall  
lo de don q se digue q era fadri fill de casa de n  
Antigay de la yag. de llinia de comuns de dit bisbat  
del qual no se sabe lo nom y al caduery de don  
q se digue q era fill de la vila de Riudoms del  
aquí bisbat de Terragona etoy son la y noticia  
q del dit quatra diffunt se pagueren saber y los  
dos dos con lo dit llamé y lo q era de Riudoms rebe-  
un los sacraments de la penitencia y de la eucaristia  
no y <sup>los</sup> aluy dos <sup>no</sup> en un de ayenta seny sacrament  
algun y al dit camys en carnes seu li feu celebra una  
missa de requiem

9 de setembre de 1714



... de la casa de ...  
... de la casa de ...  
... de la casa de ...

472  
lt 20  
lt 109  
lt 479

1714  
10 de setembre

En este dia de setembre del any de la Nativitat del Senyor mill setecents catze e moride moro natus valento Caball de Sanmenat bisbat de Berg. de presenciam Ramon de la ... sagraments de nostra Santa mara ... anay de Eualbo y on tal cas devia sobre la Senyor Dona Ramon de Clariana y Eualbo ... Don Miguel de Clariana y ... Compte de Mamber difunt y de la ... Senora Dona Maria Teresa Clariana y Eualba muller sua viuent en Berg. poblada habitans ara jurats ... bacion y de la guerra present en diu Caball de Sanmenat y de convencions y voluntats de la ... Senora mara sua y voluntats y convencions del ...

Embarco de  
un soldat fran  
ces q. s' se sabe  
de la boca q. de  
ha Joan

1714

Pasant de traque un regiment de soldats françois al  
seu dia del mes de octubre del any de la nascuda de  
mils secentos catzena de de la vila de Caldas de mon  
buy a la vila de Terrassa. Un señor capita de diu regi  
mens de xia un soldat franuy tamb del diu regiment mo to  
malato en casa de Fely Verdada un dels burats de la pag.  
de son menar bubar de Baya. Long del qual s' se gogue la  
ber de la boca q. se ha de nom de font Joan y no mey  
seu poder saber de q. regiment y de qual ciutat. Vila y  
o. lloch, y provincia y bubar del Regna de França era natiu  
y natural y cuens donat diu. Capita al diu susat de ven  
da q. si conueleixia algun yoch de la sua de gana lo fe  
oportar en dita vila de Terrassa, no fou possible. y es q.  
de hora en hora se li ana agrauant la onalabria de  
la qual on si al dint de de diu

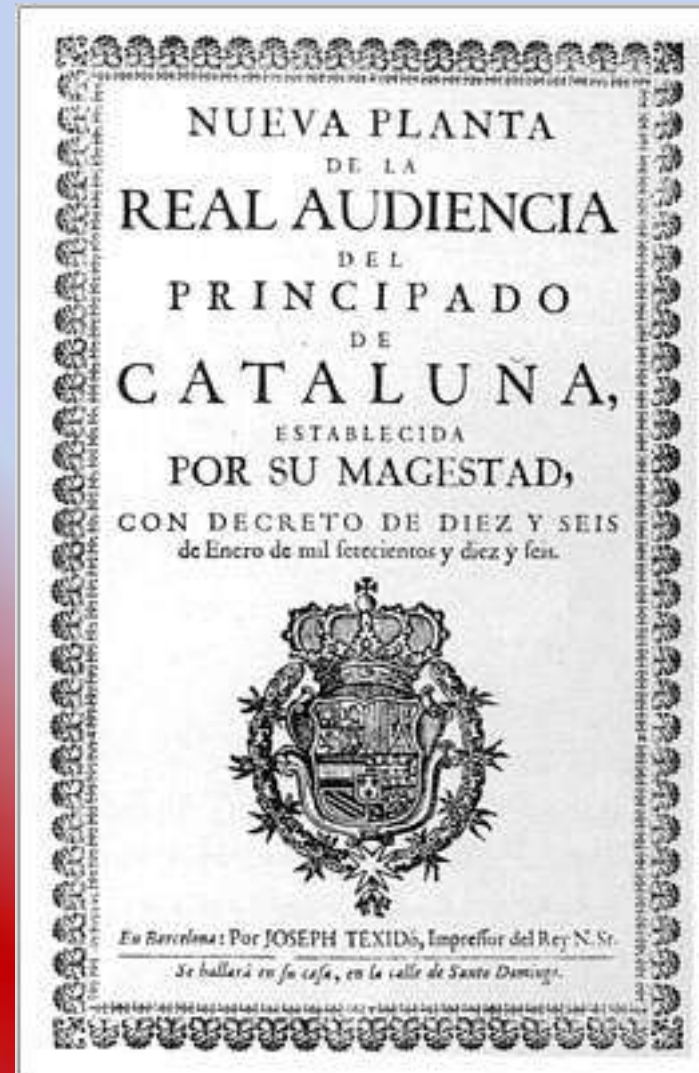
# 1716

*Decrets de Nova Planta*

*Redactats sota la  
influència i criteri de dos  
personatges singulars:*

*-Francesc Ametller i Perer*

*- José Patiño y Rosales*



## *Francesc Ametller i Perer*

- *nascut a Castellar de Vallès , fill d'una família pagesa benestant, aproximadament l'any 1657,*
- *funcionari real a l'Audiència, fugí el 1705 a Madrid,*
- *entra al Consell reial de Castella,*
- *torna el 1713 a Catalunya com a conseller primer del duc de Pòpuli i després del de Berwick,*
- *forma part de la Junta Superior de Gobierno i Justicia de Catalunya,*
- *aconsella a Felip V com calia governar als catalans; consells plasmats als Decrets de Nova Planta,*
- *es nomenat cavaller per Felip V pels serveis prestats,*
- *torna a Madrid on mor el 1726,*
- *enterrat a l'església de Sant Felip Neri de Barcelona.*

## *José Patiño y Rosales*



- *nascut a Milà el 1666,*
- *estudia amb els jesuïtes, no arriba a ordenar-se*
- *crídat per Felip V per fer-se càrrec de d'intendència d'Extremadura el 1707*
- *nomenat Superintendent de Catalunya el 1714,*
- *és l'altre inspirador dels Decrets de Nova Planta i crea el seu famós cadastre,*
- *Arriba a Intendent de Marina i Secretari d'Estat fins a la seva mort el 1736.*

**PREGUNTAS A LAS QVALES DEVEN**  
 satisfacer punto por punto el Común, y Particu-  
 lares de

1. **Q**UE territorio ocupa, los linderos, ó Confrontaciones de su termino con la especificacion de la latitud extension, y circunferencia en oras, y leguas.

2. Que calidad de tierras se hallan en dicho termino con explicacion de lo que producen en fruto.

3. Quanto numero de jornales, mujadas, ó otra especie de medida de tierra se hallan en dicho termino, distinguiendo individualmente la calidad de ellas, su bondad, y fertilidad, por exemplo, doscientas mujadas de tierra, campo de sembradura de buena calidad, doscientas de mediana bondad, ciento de viña, doscientas de bosque, &c.

4. Que cantidad de frutos, vnos años, con otros se saca con vna ordinaria cultura de cada mujada, ó jornal en cada especie de tierra, es à saber, campo de sembradura en regadio, tierra de planta de fruta, y verduras, tierra de viña, tierra de pasto, y tierra de bosque.

5. Que fruto, y que cantidad segun ha enseñado la experiencia resulta por cada mujada, segun las especies, y distincion de tierras que huviere en el termino.

6. Que producto anual da al dueño vna mujada de tierra de bosque de arboleda grande, ó de matorales, computando los años de corte con los que no se corta.

7. Que valor tiene ordinariamente vn año con otro los frutos relucantes de las tierras del termino en cada calidad de ellos.

8. Que calidad de derechos Reales se hallan impuestos sobre las tierras de dicho termino, es à saber diezmo, primicia, onzeno, ó veinteno, y otros semejantes.

9. A que cantidad de quaterres, ó medida suelen montar los dichos derechos Reales, ó ha que precio vnos años con otros suelen arrendarse.

10. Que

10. Que numero de terminos habitados, nue-  
 quantas arrojadas.

11. Que arbuertos, y ca-  
 y que utilidad le resulta anu-  
 y Terminos, y à favor de lustro

12. Que Cargos de lustro

13. Quantos Molinos, y

14. Quantos Tavernas,

15. Quantos Melones,

16. Quantos Estanques,

17. Quantos Puentes,

18. Quantas Bareas sobre R-

19. Quantos Mercados,

20. Quantos Ferias,

21. Quantos Hospitales, y de qu-

22. Que Minas se hallan en dicho  
 cada vna, y de su fabrica, que produce  
 su dueño anualmente.

23. Que Salinas se hallan en dicho  
 y fabrica, que vul resulta de cada vna  
 favor del dueño.

24. Que Fabricas de Hierro, ó oer-  
 termino, que producen anualmente  
 años.

25. Que numero de vecinos se hallan  
 termino con explicacion de las Familias  
 la Familia de que numero de personas, y a-  
 y la cabeza de cada vna (es à saber) cien-  
 tientos Familias. Antonio Romagosa cab-  
 ompone de tantas mugeres, tantos hijos de  
 tantos niños, y tantos criados, ó criadas  
 novecientas Personas de t-

las quales ay, ciento y noventa y cinco hombres  
 ta de viudos, entre los quales ay quarenta y cinco  
 seis viudas, doscientos padrones, doscientas y tres  
 doncellas, ciento y cinco muchachos, ciento y cinco  
 chachos y muchachas que no llegan a loze años.  
 26. Que ocupacion en Artes Liberales, ó Meca-  
 mercio, ó industria, quantos pobres de solemnidad,

Pescadores, Marineros, Arrieros, Sastres, &c. Por exemplo, vn  
 Medico, dos Cirujanos, vn Boticario, vn Albañil, vn Carnizo-  
 ro, vn Herrero, vn Pelayre, vn Texedor, vn Cerragero, quatro  
 Alpagateros, ó Sogueros, vn Sombrerero, tres Carreteros, y  
 otro de qualquier Arte, ó Oficio mecanico, y lo que vno de ca-  
 da Oficio suele ganar cada dia.

27. Quantos Labradores de cada tall, y quanto se supone  
 importa de gallo cada mujada por su labranza, y culuvo, y con  
 que regla se hazen los tall entre los Labradores

28. Que numero de Cavallos, Yeguas, Potros, Mulas, y  
 Machos, Bueyes, Vacas, con distincion de los que estan desti-  
 nados para la labranza, Terneras, Carneros, Ovejas, Coede-  
 ros, Cabras, Machos, ó Crestars, Cochinos, Borricas, Pollinos,  
 Cochinitos de leche, ó porcellis, lumentos, Borricas, Pollinos.

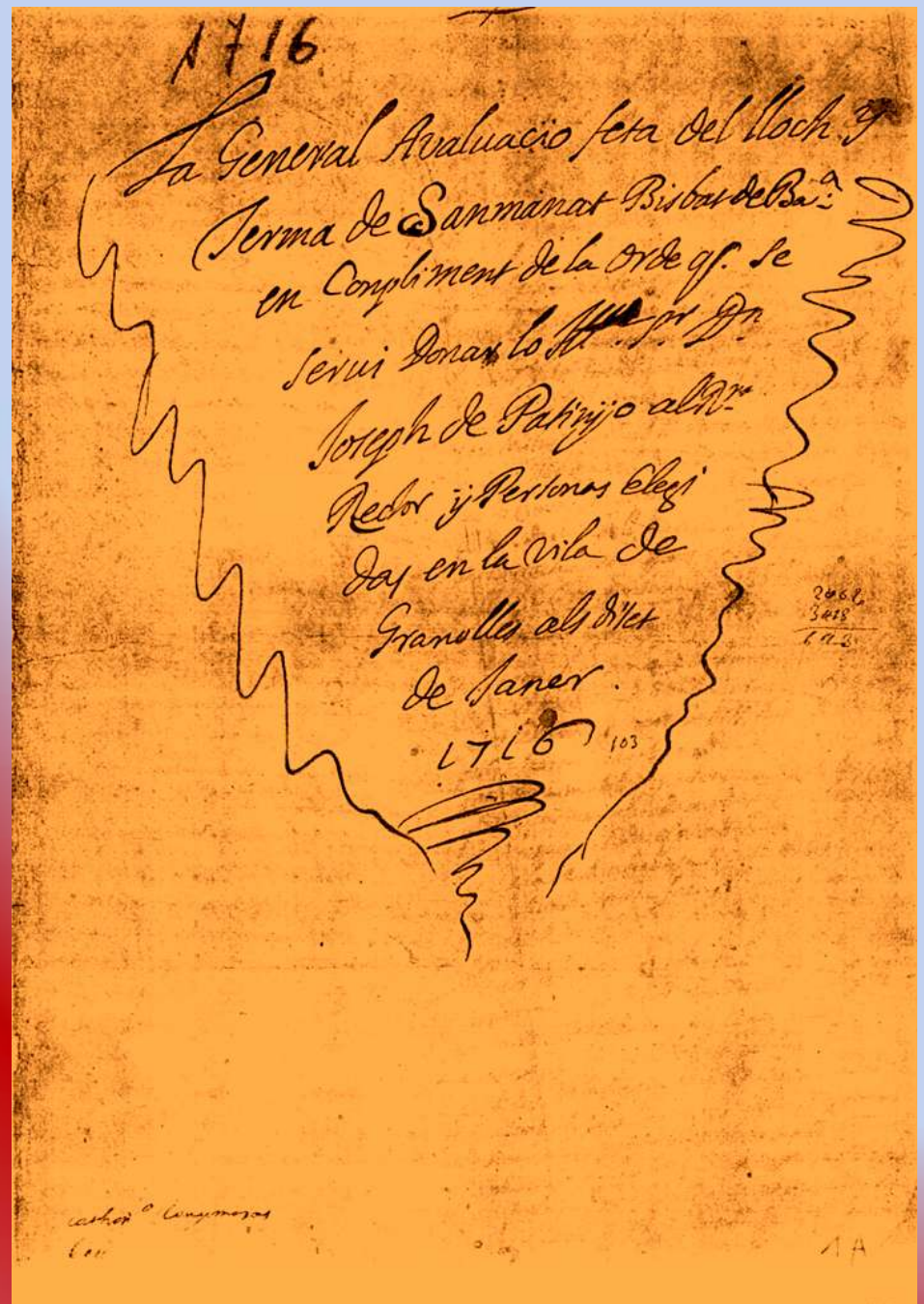
29. Que numero de Embarcaciones, y de que porte, como  
 así mismo quantos Laúdes, Eiquifes de pescar.

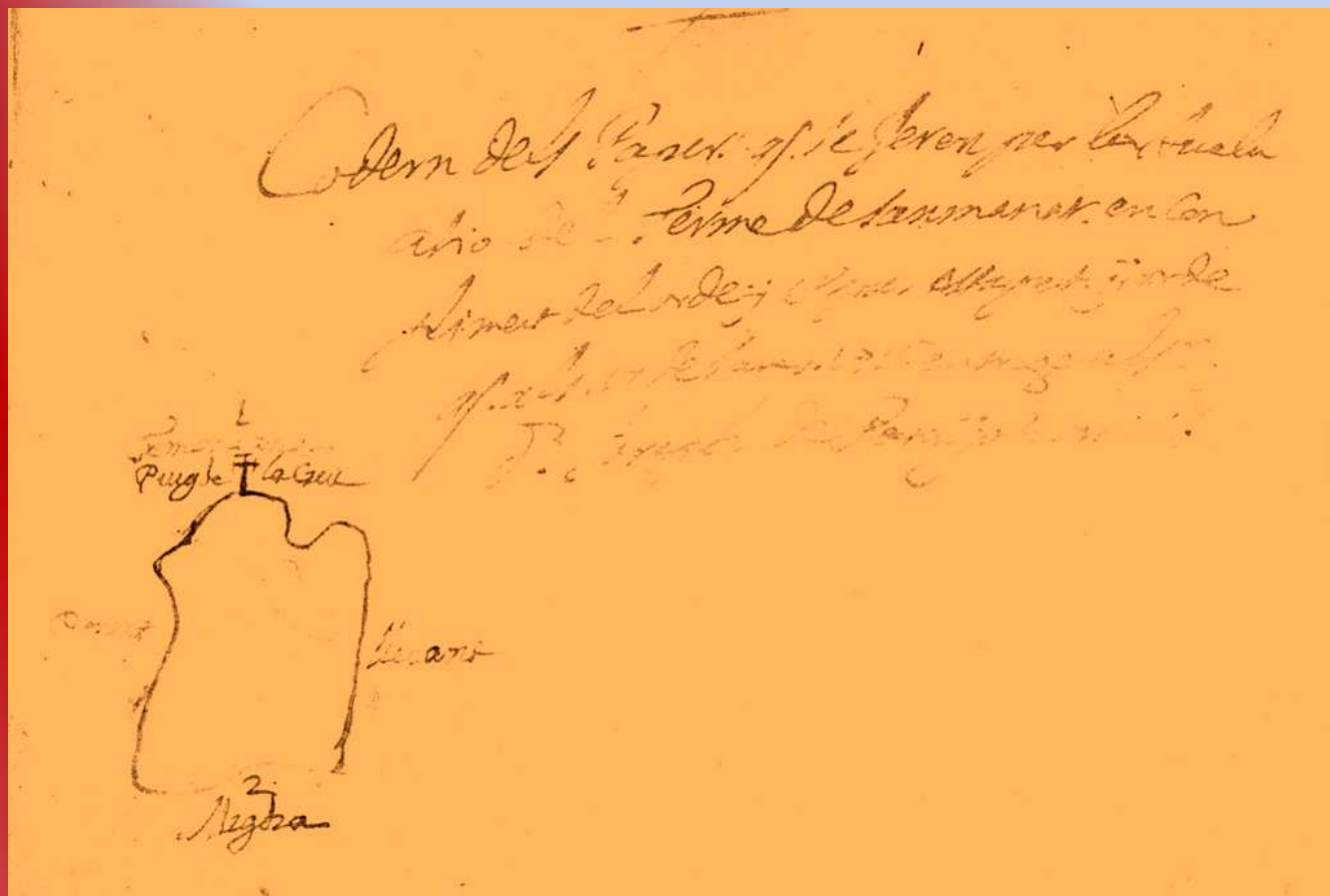
30. Quantos Conventos de Frayles, ó Monjas, de que Or-  
 den, y de quanto numero de Religiosos, ó Religiosas.

31. Quantos Clerigos.

32. Quantos individuos tienen, y perciben censales, ó cen-  
 sos, con explicacion de la cantidad que to los juntos perciben  
 por exemplo, diez Censalistas que juntos perciben mil libras en  
 diferentes Lugares, y de distintas personas del Principado, ex-  
 ceptando las Personas Eclesiasticas que gozan de semejantes  
 peñones, y residen en dicho y Terminos.

# Cadaastre de Patiño de Sentmenat



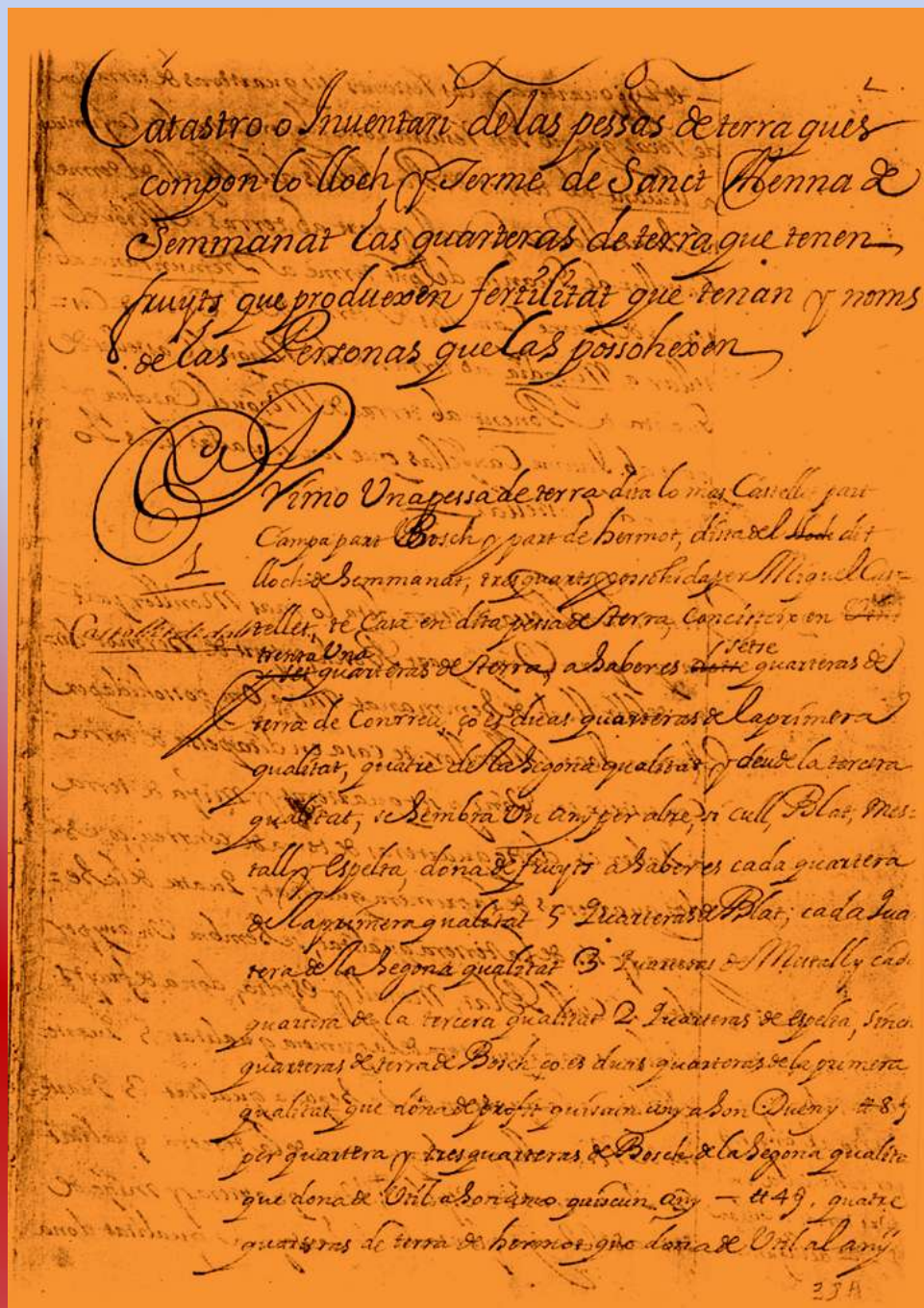


Dibuix que representa el terme de Sentmenat



Primera plana dedicada a la descripció de les peces de terra.

Comença per can Castellet de Dalt, amb la descripció del tipus de terra i els guanys que poden donar.





*Es declaren en total  
unes 1.500 quarteres:*

*-650 de sembradura*

*-700 de vinya*

*- 9 d'horts*

*-La resta eren rieres, i  
zones hermes*

*-Apart s'explotaven 700  
quarteres de bosc.*

*La vinya representava aproximadament el 45% del conreu.*

*En la resta de Vallès en aquell moment estava al voltant del 35%.*

*La producció de vi del 1716 va ser de 1.102 càrregues de vi que equivalien a 132.250 litres.*



# *La producció es valorava de la següent manera*

*La terra de sembradura de :*

- primera qualitat dona sinch corteras per una, total 400 corteras*
- segona qualitat dona tres corteras per una, total 300 corteras*
- tercera qualitat dona dos corteras per una, total 300 corteras*

*Per sis jornals de cavadura de vinya\* se treu una càrrega de vi, total 1102 càrregas*

*Cada cortera de oliveras produeix dotze cortans d'oli, total 10 càrregas y mitja*

*La cortera dels arbres fruyters produeix set càrregas lo any*

*Llegums 30 corteras y cànem tres quintars.*



\*Sis jornals de cavadura de vinya: indica una extensió de vinya equivalent a la cavada en sis dies.

# *El valor unitari*

<i>blat</i>	<i>28 rals/cortera</i>
<i>mastall y segla</i>	<i>20 rals/cortera</i>
<i>civada</i>	<i>10 rals/cortera</i>
<i>favas</i>	<i>18 rals/cortera</i>
<i>espelta</i>	<i>7 rals/cortera</i>
<i>llegums</i>	<i>18 rals/cortera</i>
<i>cànem</i>	<i>50 rals/quintar</i>
<i>vi</i>	<i>20 rals/càrrega</i>
<i>oli</i>	<i>5 rals/cortà</i>
<i>fruita</i>	<i>10 rals/càrrega</i>
<i>1 cortera de bosch</i>	<i>28 sous/any</i>

*El valor total anual de la producció agrícola a Sentmenat el 1716 va ser de 5.322 lliures*

# Les mesures



Mesura de quartera  
de Falset

quartà



**Cortera** = quartera

Quan parlem de terreny equival al que és podia sembrar amb una cortera de blat, aproximadament 0,36 hectàrees.

Cortera equival a 70 litres de grà o 80 litres d'olives.

**Cortans** = quartà

És la dotzena part de la cortera

**Càrrega**

Era la mesura que equivalia a la quantitat que podia dur un animal de càrrega.

**Quintar**

Equival a 4 roves o 104 lliures, aproximadament 41,6 kg.

# La moneda



*Monedes de Barcelona de l'època de Carles II*



*Maravedís de Castella*



*Monedes de Barcelona de la Guerra de Successió, imatge de Carles III d'Àustria*

*1 lliura catalana = 240 diners = 20 sous = 10 rals*

*1 ral = 24 diners = 2 sous*

*1 sou = 12 diners = 1/2 ral*

*\* El diner era una moneda descendent del denari romà*

# Fulla de la part on es descriuen les unitats familiars

fills 2 mullers fills 3	Salvador Mach pages Cap de familia Muller - fill 3/ fill Se 2 boucs per l'aurar i Murria 2 pulkins i vinya 8 porcell i rades	
fills 1 criada vinda criada vinda muller 7 criada 2	Gerardi Macera pages Cap de familia Muller fill i criada vinda i criada vinda i criada vinda i rades Se 2 boucs per l'aurar i mero i Burra 24 ovelles 22 anyells de lley 3. Vinya 18 modios	34
fills 2 fillas 3 fills 1 fills 1 muller	Franci Braj qual major pages Cap de familia Muller 8 fills 10 muller i criada vinda Muller fill Se 2 vacas per l'aurar 2 mullers i Burro i vinya	
fills 4 fills 3 muller 1 fills 1 fills 2 criada 2	Sauena Padra pages Cap de familia Muller 4 fills 9 fill te lo fill major casat Muller i fill i fill i criada vinda i criada vinda de Cast. Muller et Se 2 mullers i vacas 22 ovelles i boucs per l'aurar 20 ovelles i Burra i Burro	
fills 2 fills 2 fills 1 fills 7 criada 1	Franci Berrog <sup>secundaria</sup> pages Cap de familia Muller <sup>muller</sup> 2 fills 2 fill lo major casat Muller i Germana 4 criades i criada Se una mulla i Burra 2 vacas i boucs 18 ovelles i gans de l'au Castellana	37
fills 1 muller fills 1 muller fills 1 fills 1 fills 2 muller fills 1	Antoni Mantos pages Cap de familia Muller 2 fills 1 fill muller vinda i Germana d'ovella 2 criades i criada Se 2 vacas 3 ovelles dos boucs per l'aurar i dos mullers i Burra De l'au de Borca de l'au m'caual de setis 20 m'caual de setis 5 x 9 pel rob de fura: 9 m'caual i Castellana i Gerroga.	38
fills 1 fills 4 muller fills 1 fills 1 fills 1	Miquel Capillas de las 8 ovelles vinda pages Cap de familia fills 4 fillas muller vinda i Germana 8 Se 1 muller i vinya 2 vacas i boucs fillers 18 cabras 7 cabres i 2 criades i Borracho i Burra	39



Criada  
Castellon

Antoni Montllor pages Cap de familia Muller i fill i fill  
grasa vídua i hermana donella 2 criats i criada  
Se 2 vaques 3 vadelles dos bouys per llansa i dos mous i Berra  
Rebden Bosch de l'illa incensal de pebis 20 # i al bra de pebis  
5 # i quel reb de frum. i P. Gallo i Caselles de la Garriga. 38

Criada i men  
Castellon i men  
Germ. i  
criada i  
criats 2 men  
Criada i

Criada i

*Detall de la família Montllor (de can Montllor de Dalt)*

## *161 famílies*

- identificades només pel nom i cognoms del cap de família.*
- catorze caps de família eren vídues amb fills i pares al seu càrrec.*
- un 45% de les famílies eren pobres i dues ho eren de solemnitat.*
- 21 vivien rellogades en altres cases.*



*778 habitants*

- *156 homes (121 casats, 8 vidus, 27 vells)*
- *157 dones (121 casades, 36 vídues)*
- *154 fadrins*
- *87 donselles*
- *117 minyons (menors de 12 anys)*
- *107 minyones*

*ens descriu que a més al poble hi malvivien pels carrers  
aquell any entre 95 i 100 captaires.*

*A Sentmenat segons el cens de Patiño hi havia sis oficis declarats:*

*ferrer: Joan Arderius i Francesch Sallent*

*sastre: Francesch Bolvena*

*teixidor de lli: Valentí i Benet Artigas*

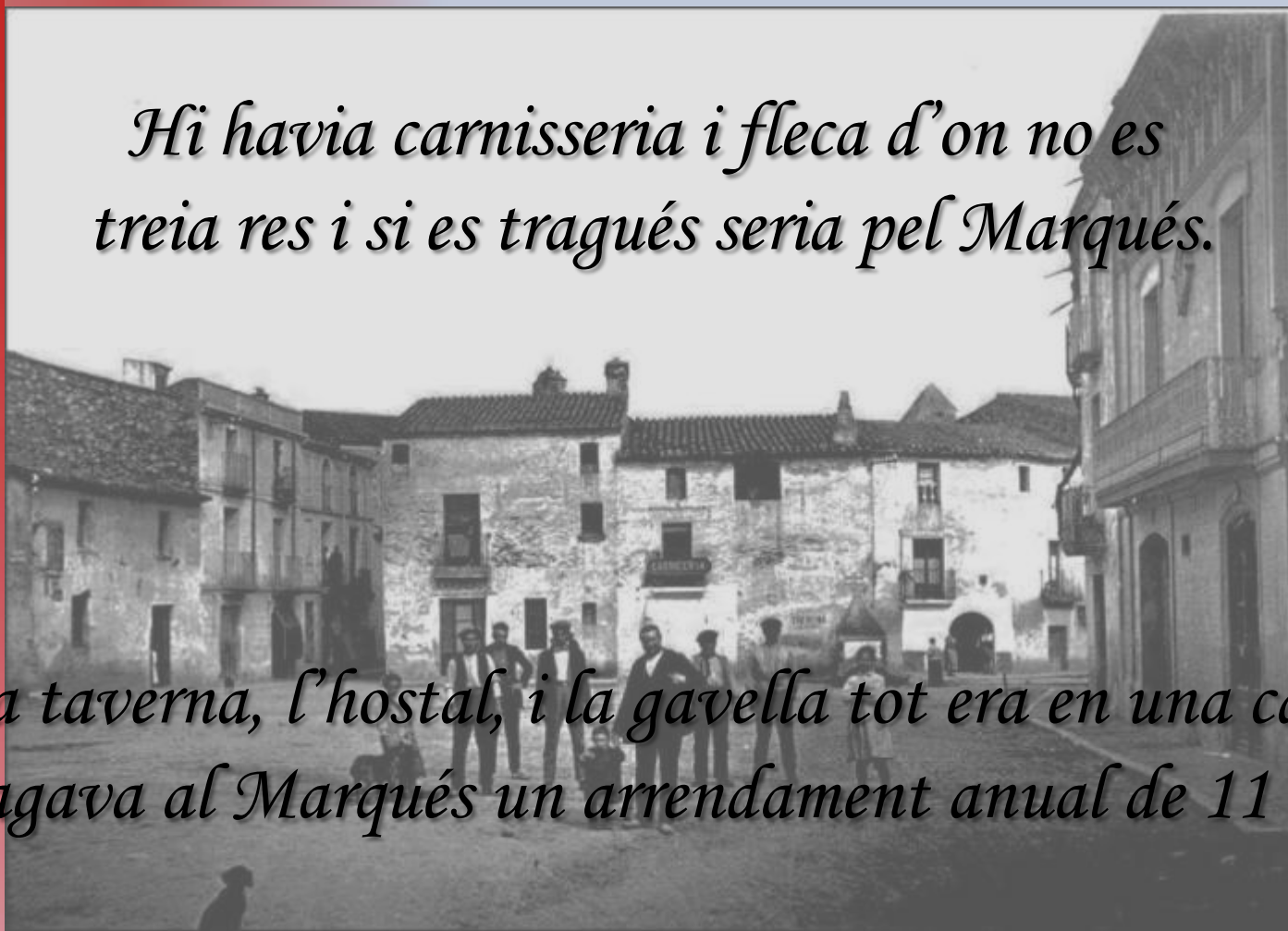
*boter i corder: Joan Bruach*

*cirurgià (barber): Joseph Carner*



*Hi havia carnisseria i fleca d'on no es treia res i si es tragués seria pel Marqués.*

*La taverna, l'hostal, i la gavella tot era en una casa que pagava al Marqués un arrendament anual de 11 lliures.*



# *Delmes i delmers*



*Decimador Universal és el Marqués Joan de Sentmenat que percep cada any 600 lliures de delme.*

*Decimador Particular és el Rector del Terme de Sentmenat que percep cada any 300 lliures de primícia.*

*Delme és un impost del 10 per cent sobre el que produeix la terra, que es pagava als senyors territorials.*

*Primícia és una prestació que es pagava per pacte o costum a l'Església o s'afegia al delme del senyor territorial.*

*A Sentmenat sembla que la quantitat que es va pactar era pagar a l'Església la meitat del que es pagava al Marqués.*

# *Altres tributs*



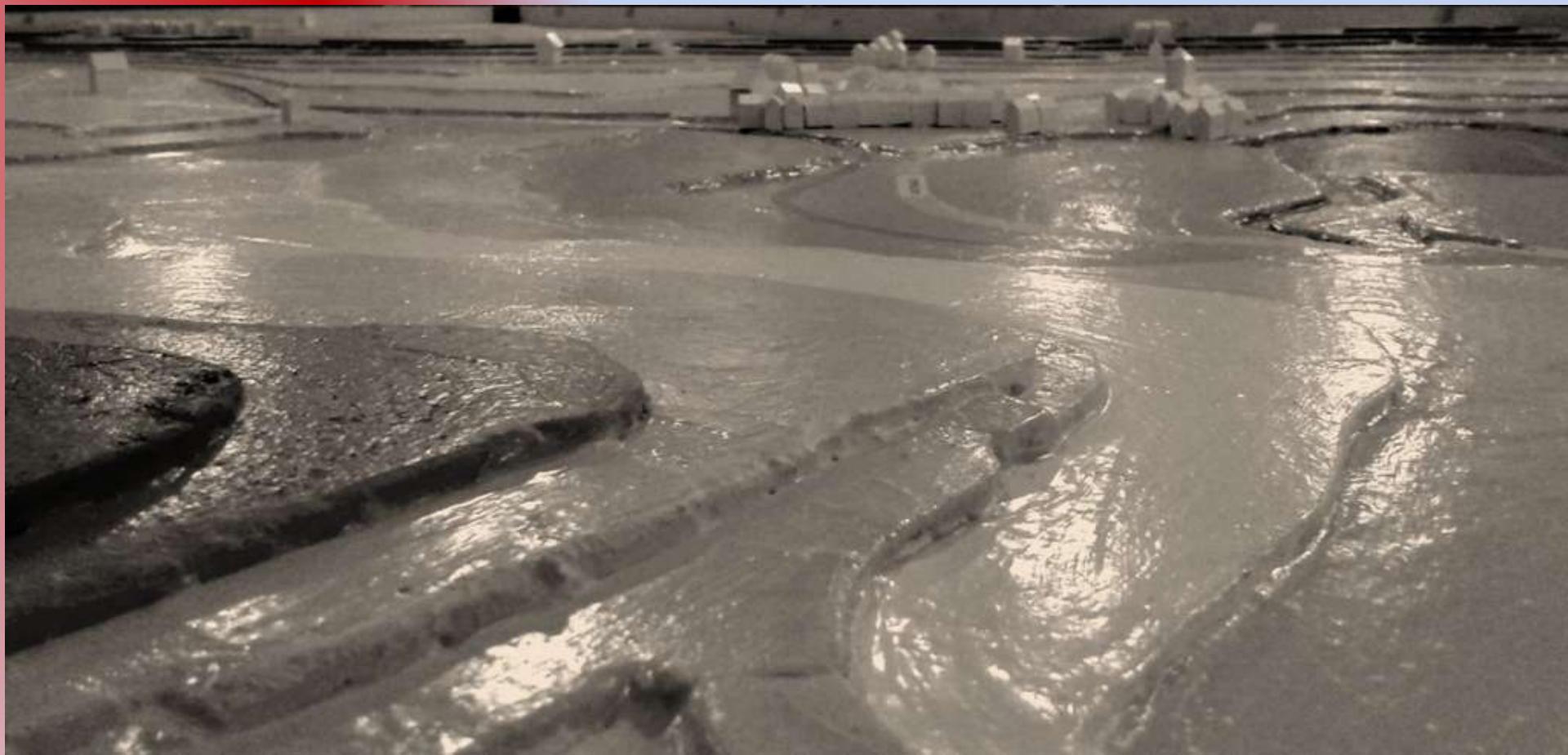
*Diu el Cens de Patiño a la resposta dotze que en aquest Comú de Sentmenat fa molts anys que es paguen a diferents persones eclesiàstiques: Església, pies causes i seculars, 1.627 lliures de propietat i 181 lliures i 7 sous de pensió.*

*Apart al Comú de Sabadell se li pagaven també 50 lliures a l'any.*

*També ens diu el Cens que, apart dels eclesiàstics, havia a Sentmenat 17 persones més que cobraven censos i censals per propietats que tenien tant al municipi com a altres indrets del Principat, el guany era de 10.504 lliures.*



*Un cop totalitzats els bens productius i els bens patrimonials i censos percebuts de tercers de tota la població s'estima que el que aquesta havia d'aportar a l'Estat era del voltant d'unes 2.000 lliures, sense comptar amb les 600 que es pagaven al Marqués de delme i les 300 a la Església de primícies.*



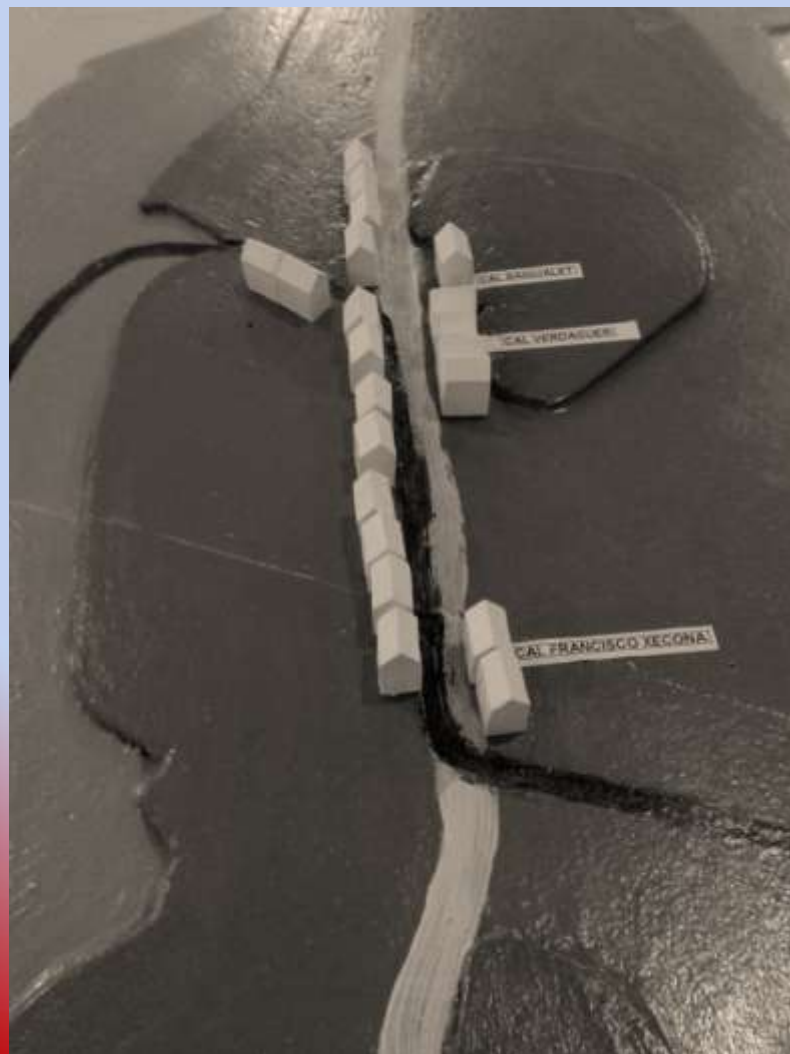
*Panoràmica de Sentmenat del 1716 des del camí de Sabadell, el nucli del voltant e l'església. Al fons a l'esquerra es veuen les cases properes al Castell.*

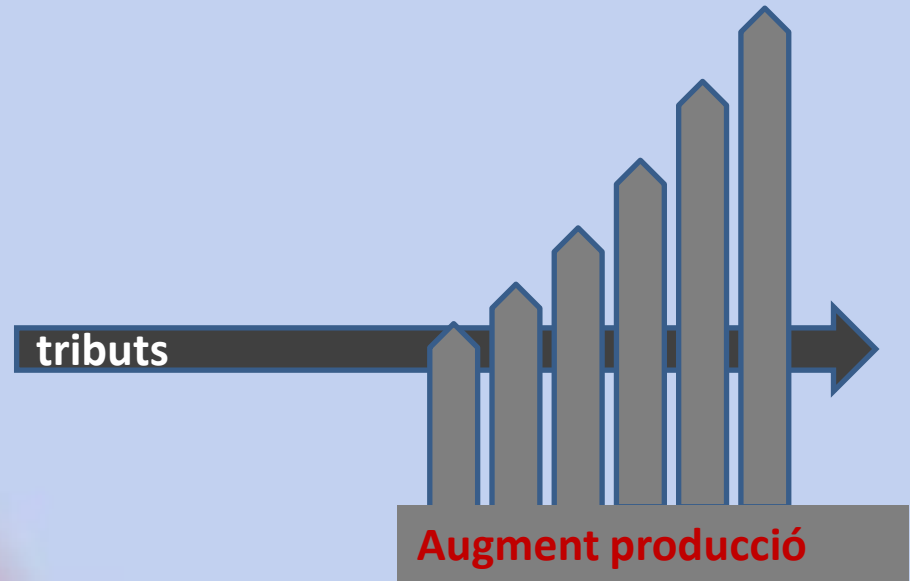


*Vista aèria de l'antiga  
església romànica, els  
carrers dels Còdols,  
Sabadell i Caldes. I les  
places de Dalt i de Baix.*

*Vista aèria del nucli de cases proper al Castell alineades pel camí Ral.*

*El camí més fosc és l'antic camí romà que anava de Caldes a Terrassa, on gira cap a l'esquerra és aproximadament on avui hi ha l'església de Santa Caterina*





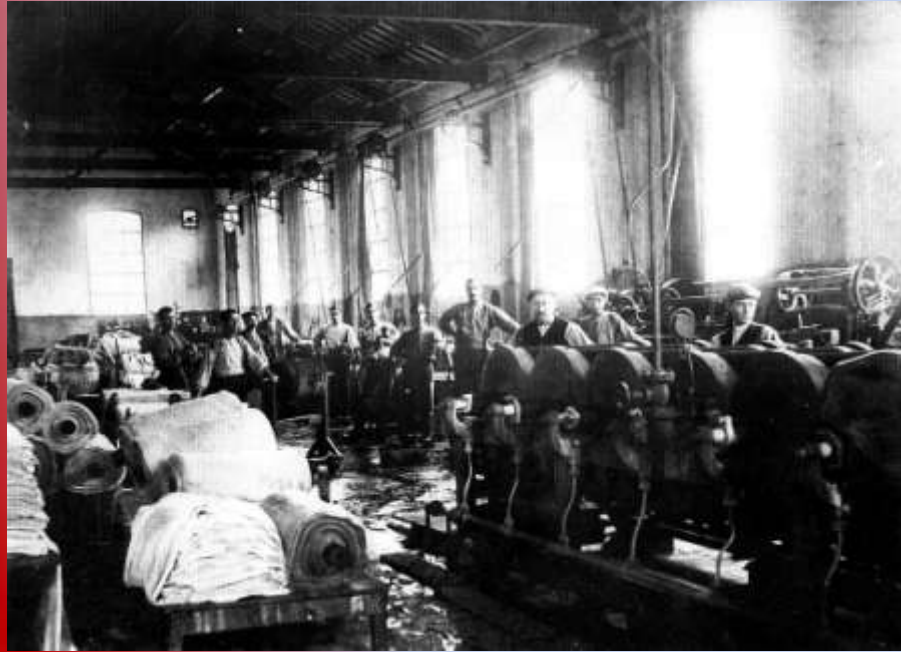
*Tot l'esforç econòmic que es va haver de fer després de la guerra de Successió per poder fer front a tots els tributs i altres factors esmentats abans, només es va poder superar amb l'augment de la producció*

*El vi va ser el motor econòmic del poble i de la comarca durant tot el segle XVIII i molta part del XIX arribant representar el 70% de la producció agrícola del municipi l'any 1858.*



*Al llarg del segle XVIII la població de Sentmenat, com la de la resta del Vallès es va doblar llargament però no solament de manera vegetativa si no també per migracions internes.*





*A partir de 1783 es pot dir que s'inicia el tèxtil a Sentmenat treballant a mans per empreses de Sabadell o Barcelona.*

*Indústria tèxtil que agafaria el relleu de la vinya a finals del segle XIX en tota la comarca del Vallès.*